

Jelentés a pénzügyi stabilitásról

Nagy Márton

MNB Klub

2012. április 26.

MAGYAR NEMZETI BANK

Fő kockázatok

- A főként likviditási oldalról romló hitelezési képesség növeli egy drasztikus hitelszűke kialakulásának esélyét, elsősorban a vállalati szektorban
 - A régiós összehasonlításban nagymértékű és gyors külföldi forráskiáramlás tovább folytatódik vagy gyorsul; a külföldi forráskiáramlás nem következménye, hanem okává válik a hitelszűkének
 - A bankrendszer nagymértékű devizaswappiaci ráutaltsága jelentős sérülékenységet okoz
 - A vállalati hitelportfólió tovább rosszabbodó minősége rontja a bankrendszer likviditását
-

Drasztikus hitelszűke kockázata = hitelösszeomlás (credit crunch) kockázata

Két markánsan eltérő esetet érdemes elkülöníteni

Jelenlegi helyzet

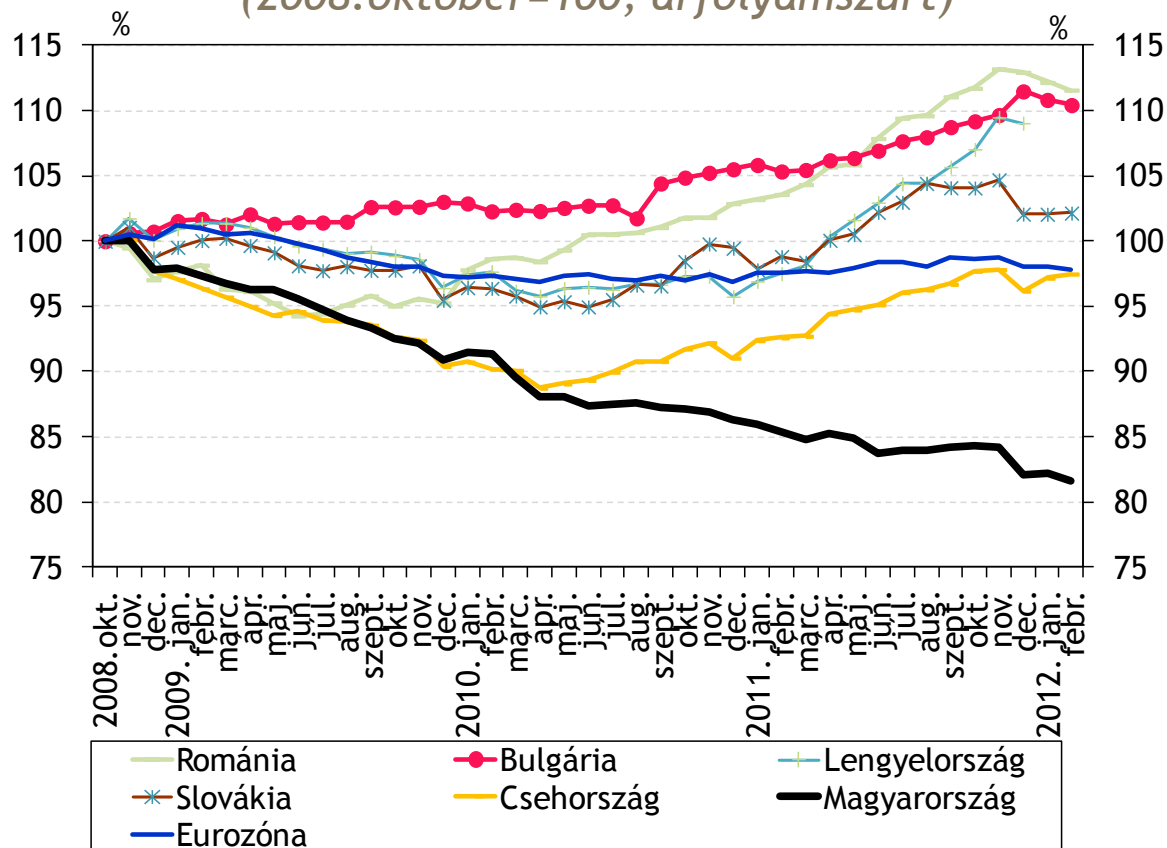
- Enyhe hitelszűke: a termelő kapacitások az amortizáció miatt csökkennek, az ezt pótló vagy addicionális beruházások elmaradnak, emiatt kismértékben sérül a potenciális GDP
- Drasztikus hitelszűke: a termelő kapacitások „rombolódnak” az életképes vállalatok csődje miatt, ennek következtében a potenciális GDP jelentősen csökken

Kockázat

Regionális összehasonlításban erőteljes visszaesés

Vállalati hitelek változása nemzetközi összehasonlításban
(2008.október=100, árfolyamszűrt)

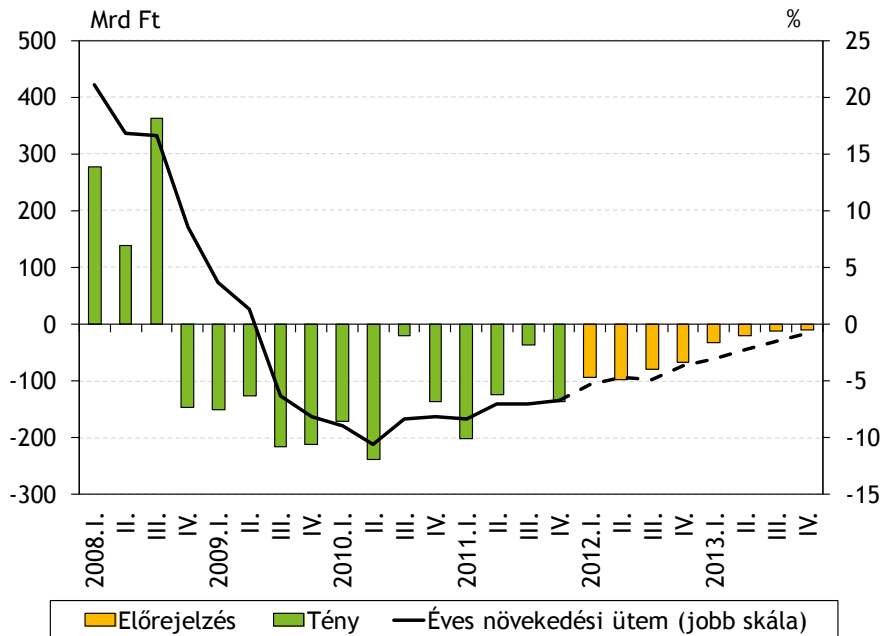

Forrás: Nemzeti jegybankok, MNB.

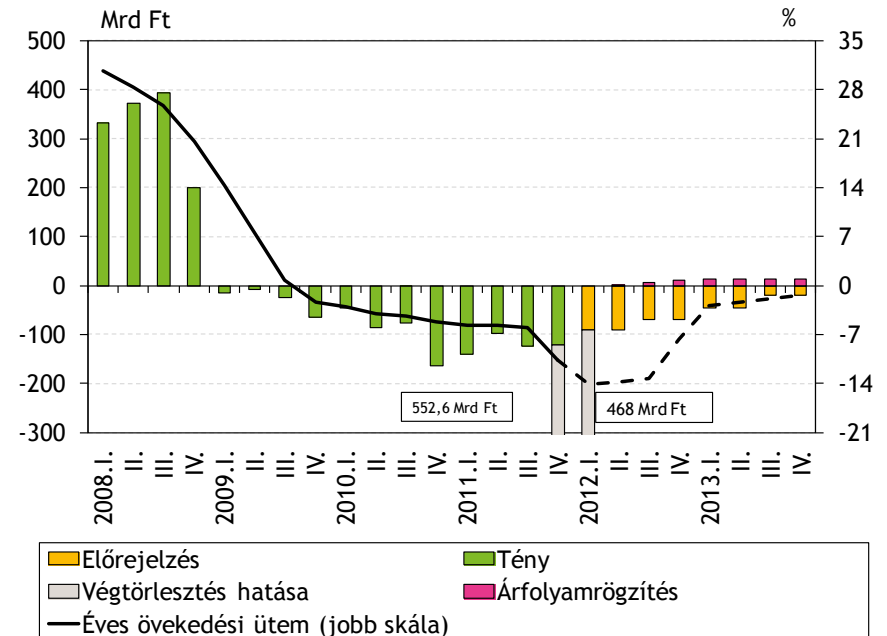
2013 végéig nem várható fordulat a hitelezésben Magyarországon

Hitelezés előrejelzése

Vállalati

Háztartási

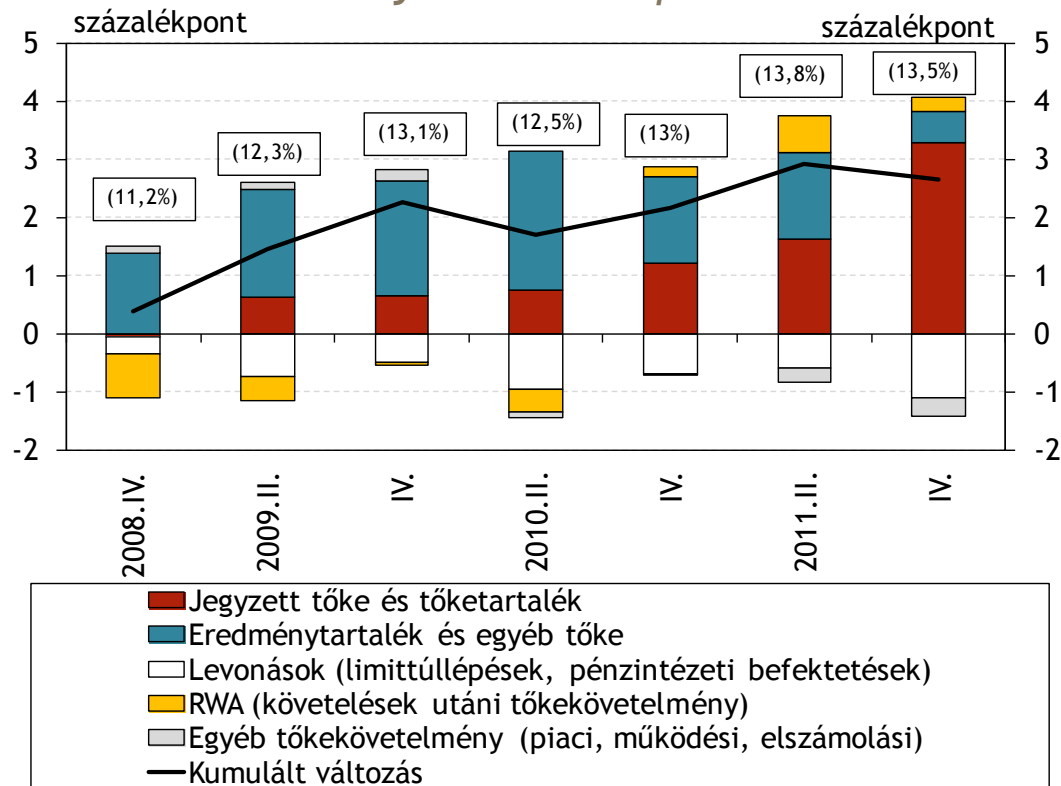
Forrás: MNB.

**Tőkeellátottság erős, ez nem okoz
hitelszűkét**

Az anyabanki tőkeemelések kompenzálták a végtörlesztés és a hitelportfólió minőségének romlása miatti veszteségeket

A bankrendszer tőkemegfelelési mutatójának kumulált változására ható tényezők dekomponálása

Megjegyzés: 2011 végén, 2012 elején a külföldi anyabankok megközelítőleg 350 milliárd forint (~1,2 Mrd euro) értékben emeltek tőkét leánybankjaiknál

Forrás: MNB.

A stressztesztben az eurozóna adósságválságának eszkalálódást számszerűsítjük

A stresszteszt makrogazdasági forgatókönyvei

	Legvalószínűbb forgatókönyv (alappálya)		Kis valószínűségű, szélsőségesen kedvezőtlen forgatókönyv (stresszpálya)	
	2012	2013	2012	2013
GDP*	0.1	1.5	-1.1	-0.7
Szuverén CDS felár (bp)	546	475	743	811
HUF/EUR éves átlagos árfolyam	297		331	
HUF/CHF éves átlagos árfolyam	247		276	
Foglalkoztatottság* - állami szféra	-2.0	-0.2	-2.0	-0.2
Foglalkoztatottság* - versenyszféra	-0.1	0.5	-1.0	-2.0
Lakásárak*	0.0	0.0	-10.0	-10.0
Feltételezések a lakossági deviza jelzáloghitelekkel kapcsolatos programokról (alap- és stresszpályán egyaránt)				
Az új árfolyamgátba belépők aránya			90%	
A nemteljesítő deviza jelzáloghitelek közül forintra váltható hitelek aránya			20%	
A forintra váltott hiteleknél az ismét teljesítők aránya			50%	

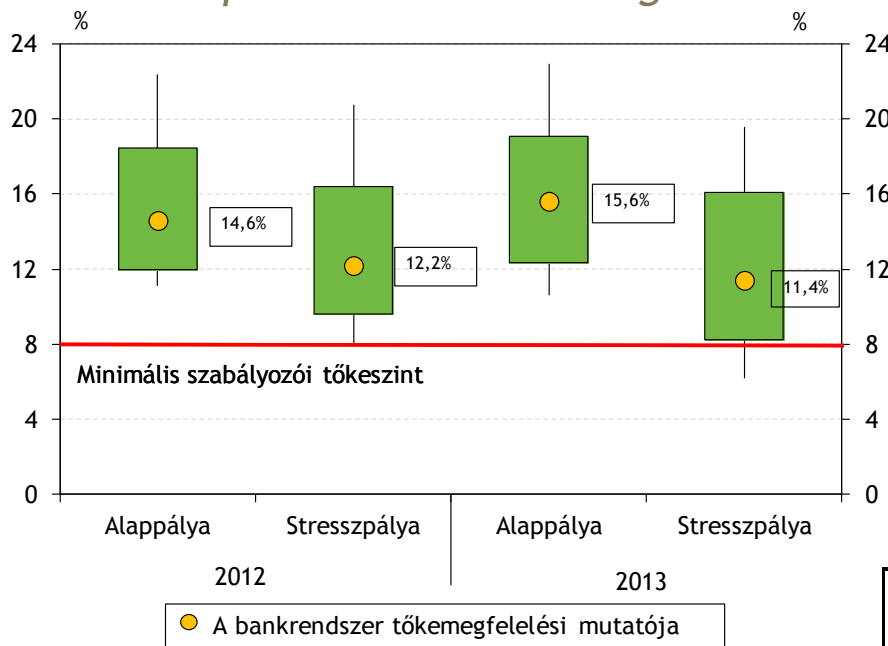
*év/év százalékos változás

Forrás: MNB.

A stresszteszt erős ellenálló képességet mutat...

A tőke megfelelési mutató darabszám alapú eloszlása 2012 végén

A stresszteszt eredménye a 8 százalékos szabályozói tőkeszint mellett

Függőleges vonal: 10-90 százalékos tartomány, téglalap: 25-75 százalékos tartomány

	Alappálya		Stresszpálya	
	2012	2013	2012	2013
Tőkehiányos bankok tőkeigénye (Mrd Ft)	0	-12	-27	-83
Tőketöbblettel rendelkező bankok tőkepuffere (Mrd Ft)	1,117	1,294	803	691
A bankrendszer tőkepuffere (Mrd Ft)	1,117	1,282	776	608

Forrás: MNB.

...köszönhetően az anyabanki tőkeemeléseknek, az eszközoldali alkalmazkodásnak és az árfolyamgátnak

Az MNB korábbi hitelkockázati stressztesztek forgatókönyvei és eredményei

	2009. április	2009. október	2010. április	2010. november	2011. április	2011. november	2012. április
CHF árfolyam alap/stressz pálya	192/221	180/209	188/220	203/234	212/257	237/275	247/275
CDS felár alap/stresszpálya (bázispont)	540/740	220/420	190/390	320/520	260/500	450/740	475/811
Átlagos GDP növekedési ütem a stressz pályán (%)	-10,5	-6,3	-1,6	0,1	0,9	-0.4	-0.9
A stresszpálya mentén számított tőkeigény (Mrd Ft)	300	170	50	50	83	196	83
Időhorizont vége	2010 vége	2010 vége	2011 vége	2011 vége	2012 vége	2012 vége	2013 vége

Forrás: MNB.

A likviditási oldalról romló hitelezési képesség növeli egy drasztikus hitelszűke kialakulásának kockázatát

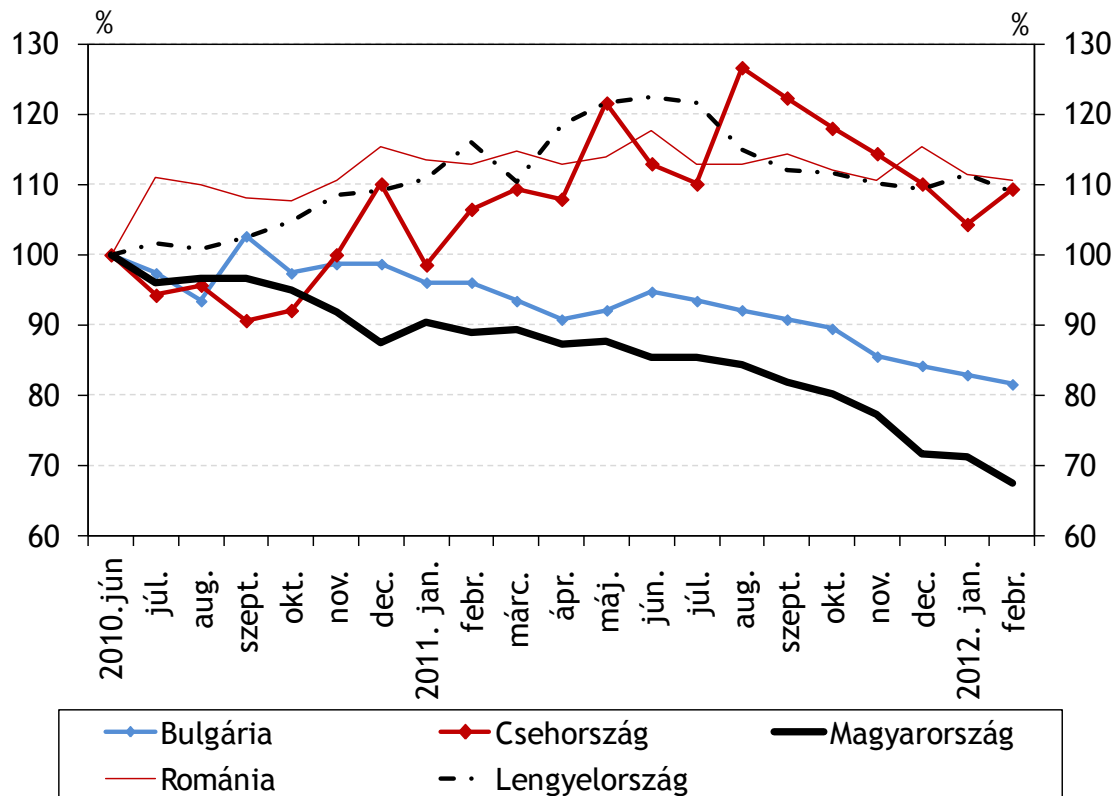
- A régiós összehasonlításban nagymértékű és gyors külföldi forráskiáramlás tovább folytatódik vagy gyorsul; a külföldi forráskiáramlás nem következménye, hanem okává válik a hitel szűkének
 - A bankrendszer nagymértékű devizaswappiaci ráutaltsága jelentős sérülékenységet okoz
 - A vállalati hitelporfólió tovább rosszabbodó minősége rontja a bankrendszer likviditását
-

A likviditási oldalról romló hitelezési képesség növeli egy drasztikus hitelszűke kialakulásának kockázatát

- **A régiós összehasonlításban nagymértékű és gyors külföldi forráskiáramlás tovább folytatódik vagy gyorsul; a külföldi forráskiáramlás nem következménye, hanem okává válik a hitel szűkének**
 - A bankrendszer nagymértékű devizaswappiaci ráutaltsága jelentős sérülékenységet okoz
 - A vállalati hitelportfólió tovább rosszabbodó minősége rontja a bankrendszer likviditását
-

Erőteljes külföldi forráskiáramlás régiós összehasonlításban...

A külföldi források változása nemzetközi összehasonlításban
(2010. június = 100, árfolyamszűrt)

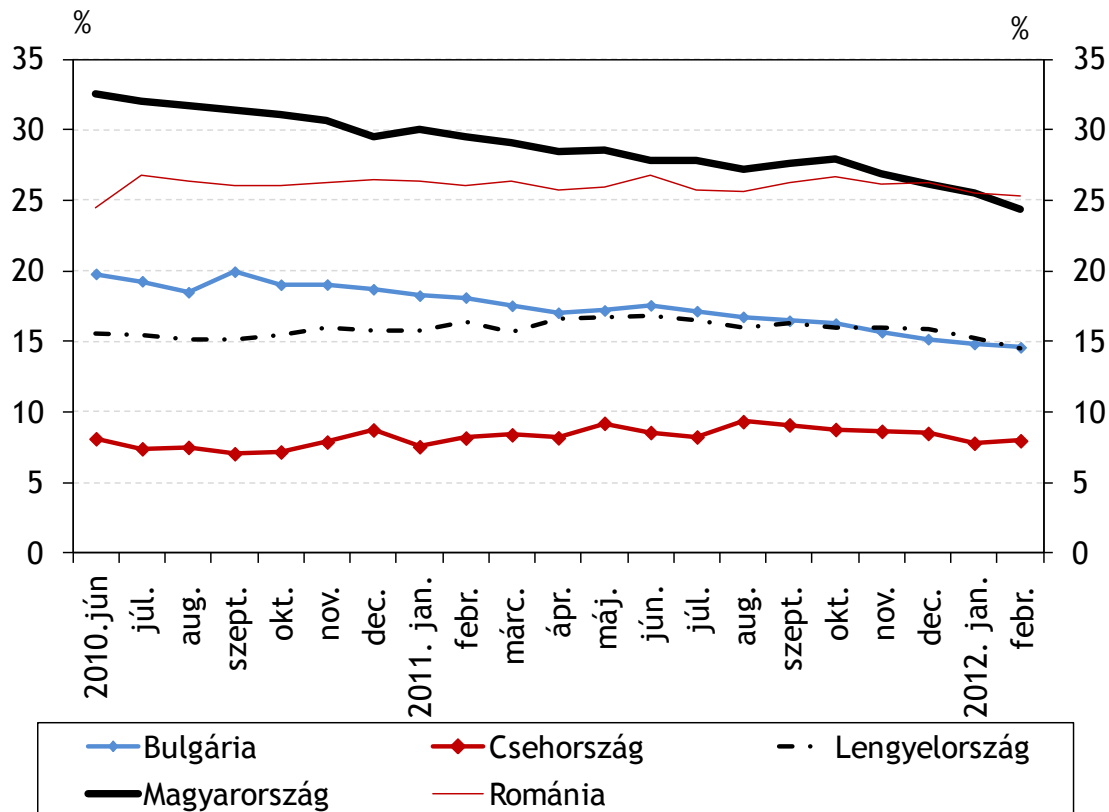

Megjegyzés: összesen 3500 milliárd forint, vagyis több mint 12 milliárd euro külföldi forráskivonás.
Forrás: EKB, MNB.

...ugyanakkor továbbra is számottevő ráutaltság a külföldi forrásokra

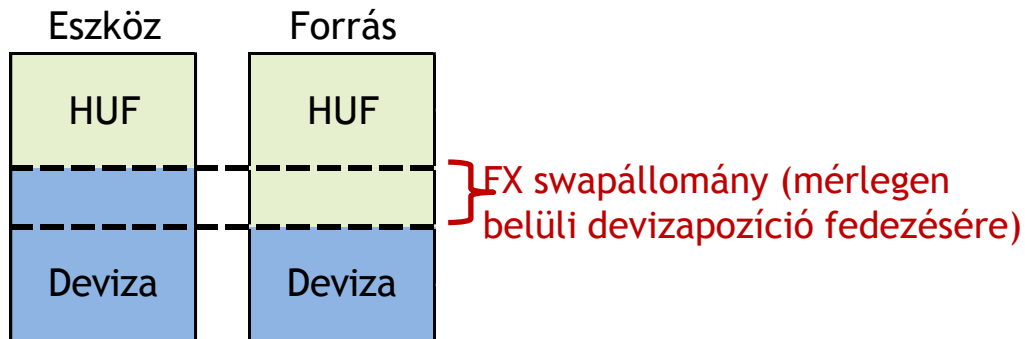
A külföldi források mérlegfőösszeghez viszonyított arányának alakulása

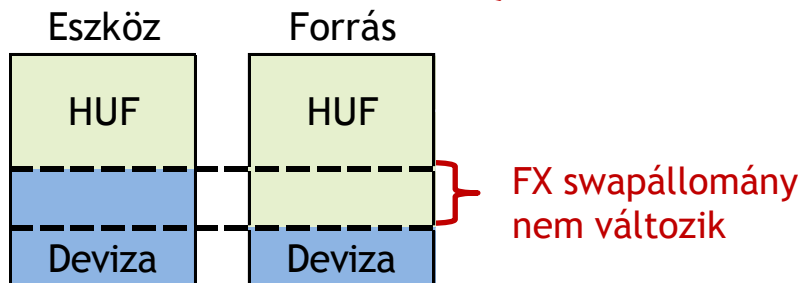
Forrás: EKB, MNB.

Erőltetett forráskivonásra utal a devizaswap-állomány felépülése

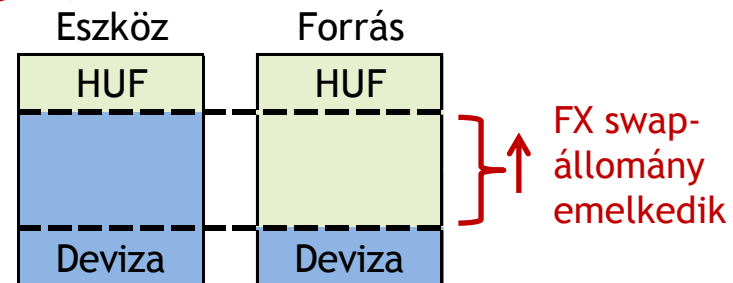
Kiinduló pont

Természetes külföldi forráskiáramlás

Erőltetett külföldi forráskiáramlás

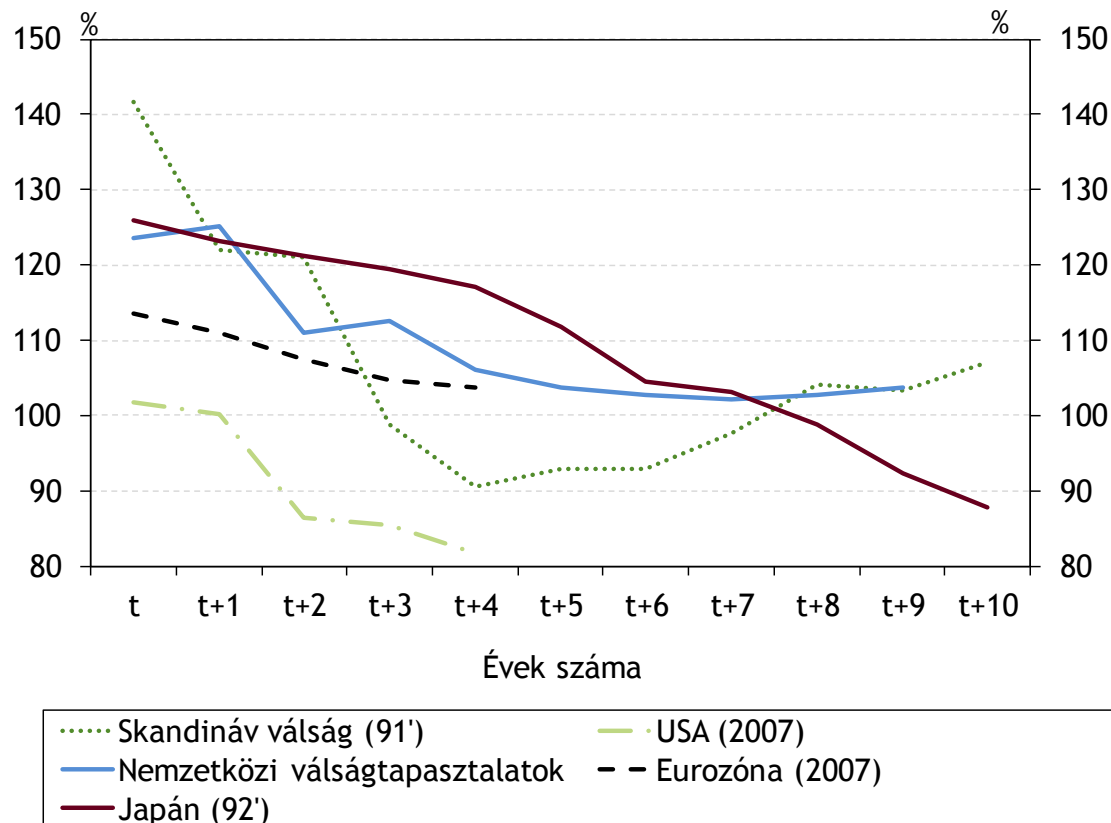
Lejártó devizaeszközökből fizeti vissza a külföldi devizaforrásokat

A bank forint likviditást használ fel, hogy devizaswap kötésével devizalikviditást generáljon és így fizesse vissza a külföldi forrást.

1. ok: az eurozónabeli bankrendszer mérlegzsugorodásának sebessége kockázata mellett...

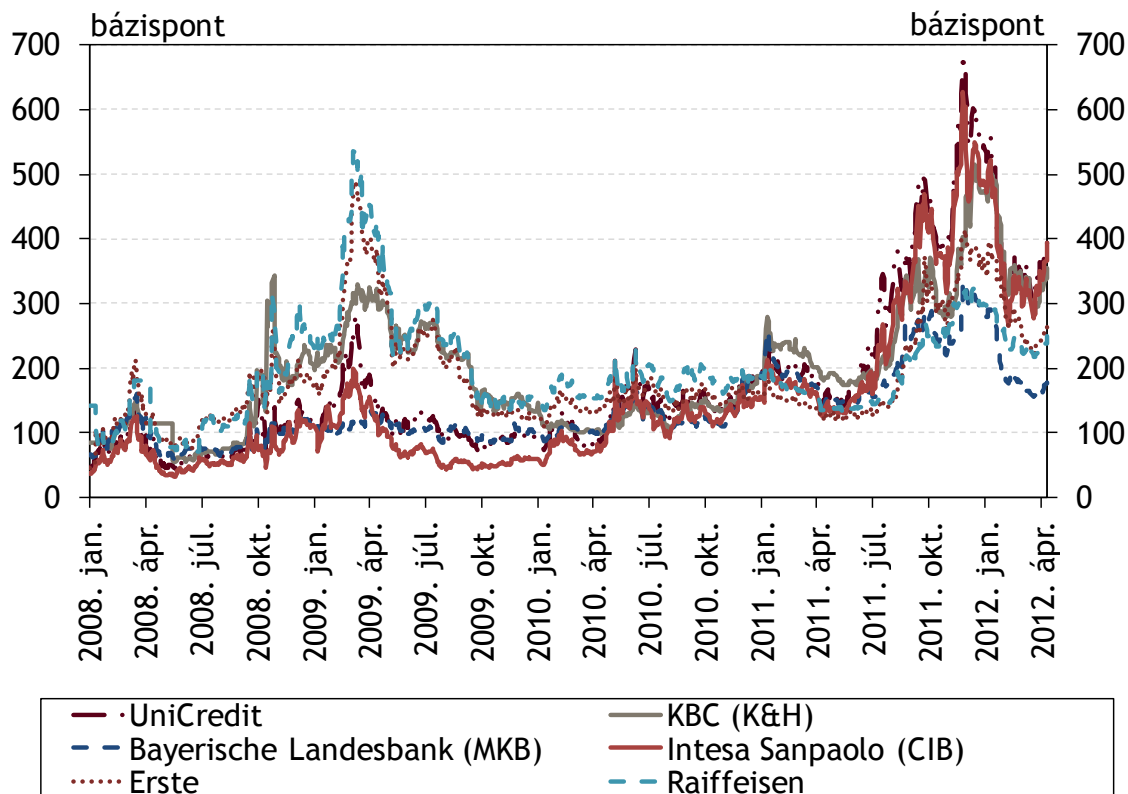
A hitel/betét mutatók válságtapasztalatok alapján

Forrás: Felcser et al (2010), Fed, BoJ, EKB alapján.

...romló finanszírozási környezet

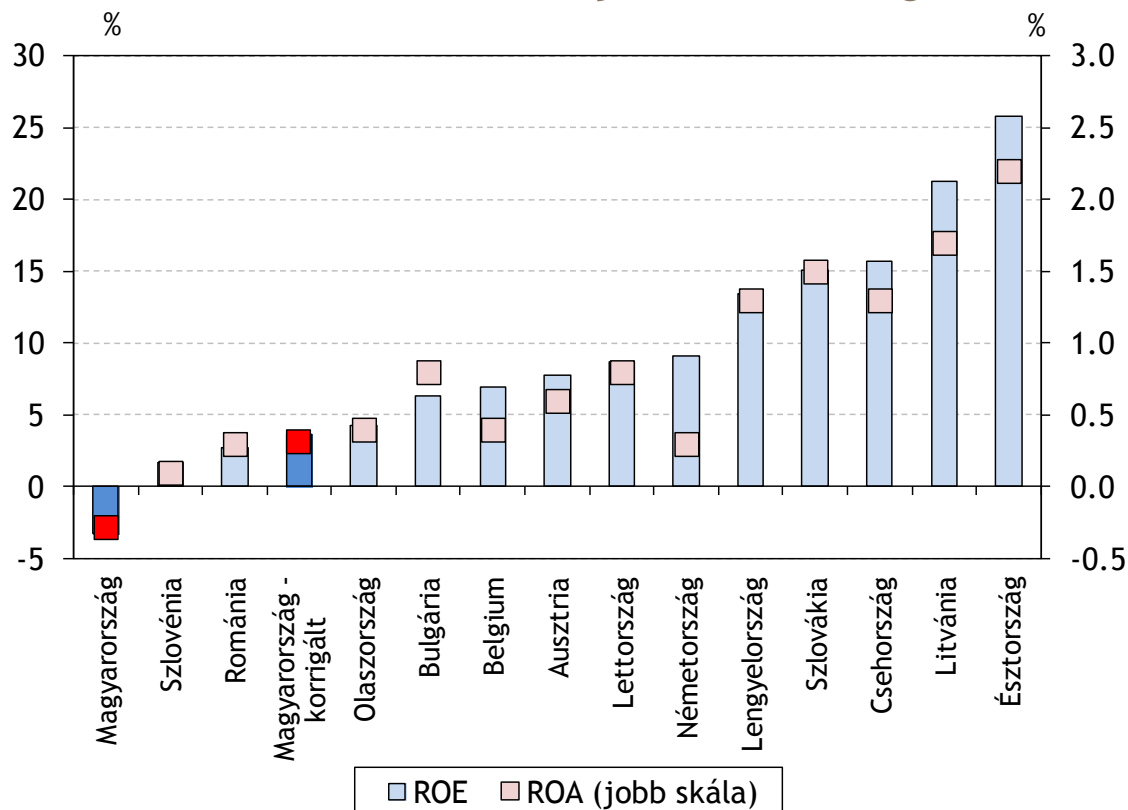
Az anyabanki 5 éves CDS felárak

Forrás: Bloomberg.

2. ok: a hazai bankrendszer gyenge jövedelmezőség a külföldi forrásokért folytatott versenyben érezhető hátrányokat okozhat...

Bankrendszeri adózás utáni jövedelmezőségi mutatók

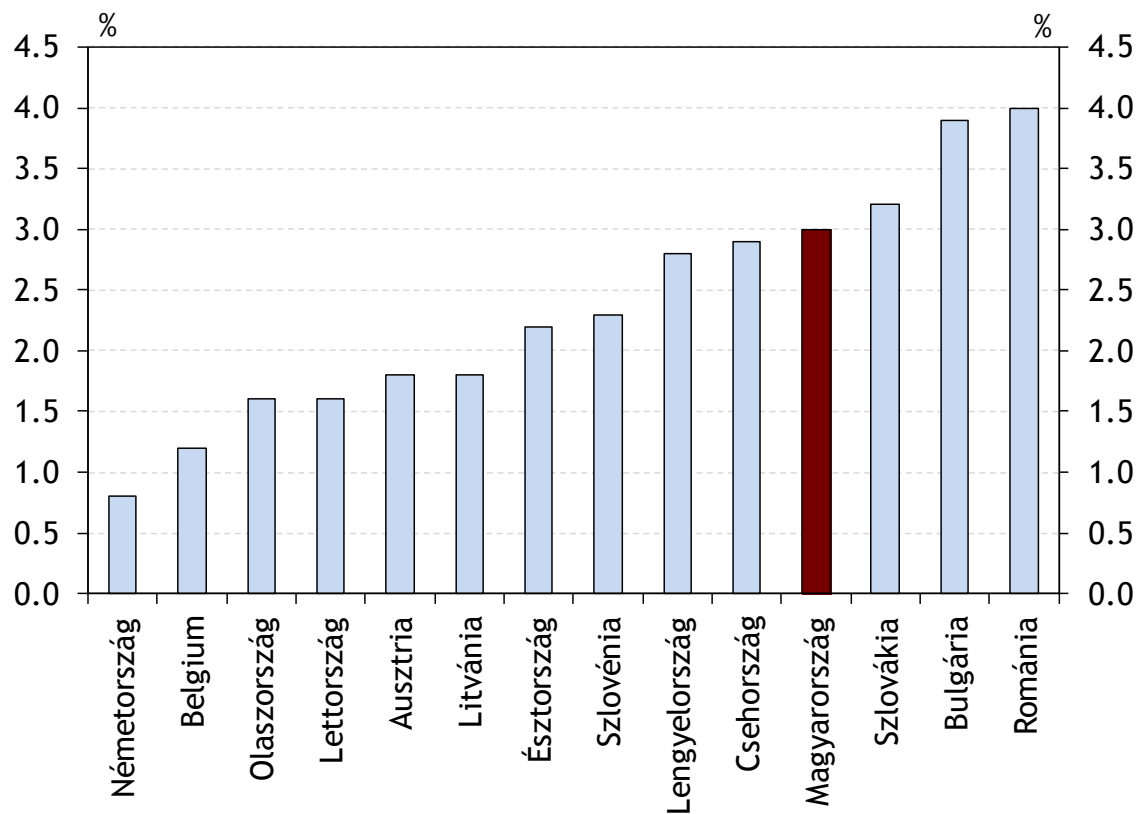

Megjegyzés: A korigált adat a végtörlesztés és a bankadó hatásait nem tartalmazza.
 Forrás: MNB, EKB CDB adatbázis.

...de a magas kamatmarzs miatt a jövedelemtermelő képessége könnyen helyreállítható

Bankrendszerek kamatmarzsa (kamatjövedelem/mérlegfőösszeg)

Forrás: MNB, EKB CDB adatbázis.

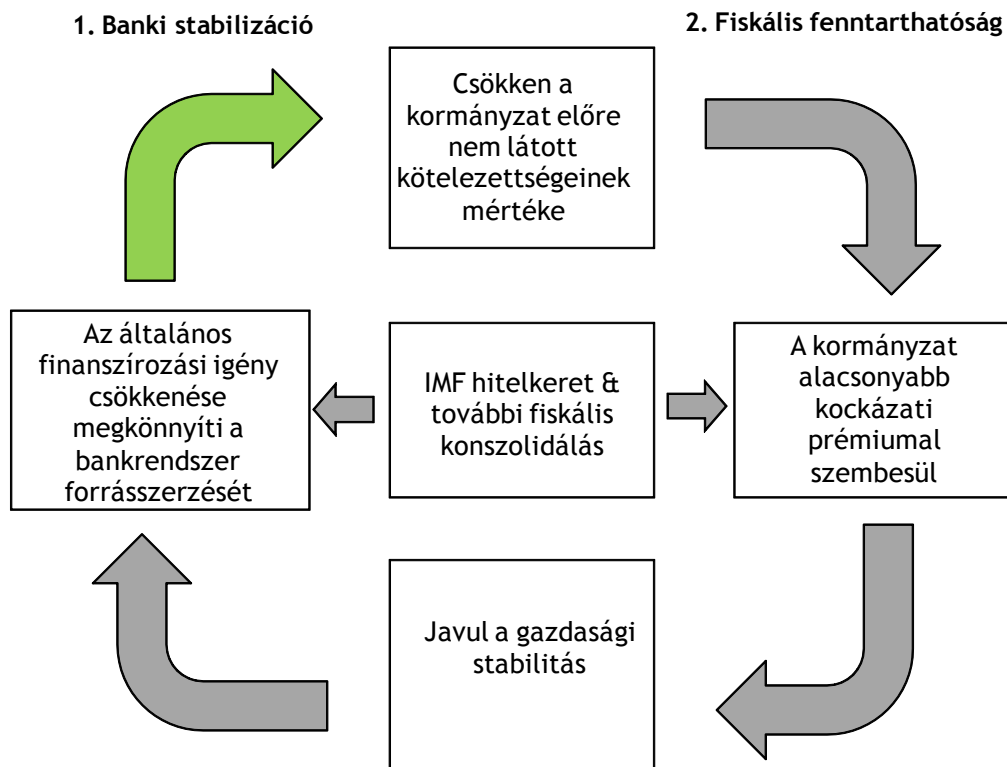
Javaslatok a külföldi forráskiáramlás lassításához

- Prudens hazai költségvetési politika folytatása, az államadósság további, a piac számára hiteles csökkentése
- Az EU/IMF hitelszerződés mielőbbi aláírása és az anyabanki elkötelezettség megerősítése a hazai leánybankok finanszírozásának fenntartásában
- A bankrendszer tőkeakkumulációs és jövedelemtermelő képességének helyreállása, versenyképesség javulása

A rendezett mérlegalkalmazkodást segíti az EU/IMF megállapodás

Az EU/IMF megállapodás előnyei

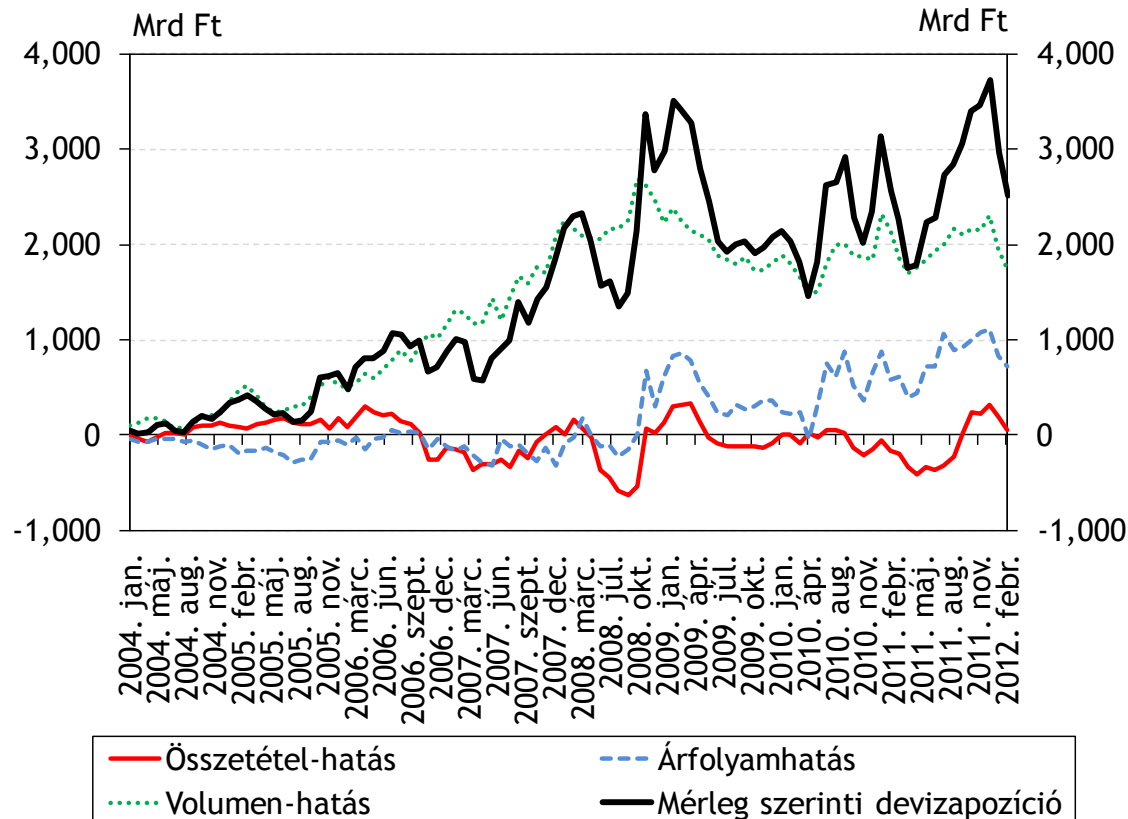

A likviditási oldalról romló hitelezési képesség növeli egy drasztikus hitelszűke kialakulásának kockázatát

- A régiós összehasonlításban nagymértékű és gyors külföldi forráskiáramlás tovább folytatódik vagy gyorsul; a külföldi forráskiáramlás nem következménye, hanem okává válik a hitel szűkének
 - **A bankrendszer nagymértékű devizaswappiaci ráutaltsága jelentős sérülékenységet okoz**
 - A vállalati hitelportfólió tovább rosszabbodó minősége rontja a bankrendszer likviditását
-

A mérleg szerinti devizapozíció és az ezt fedező swapállomány változását a volumenhatás, összetételhatás és az árfolyamhatás befolyásolja

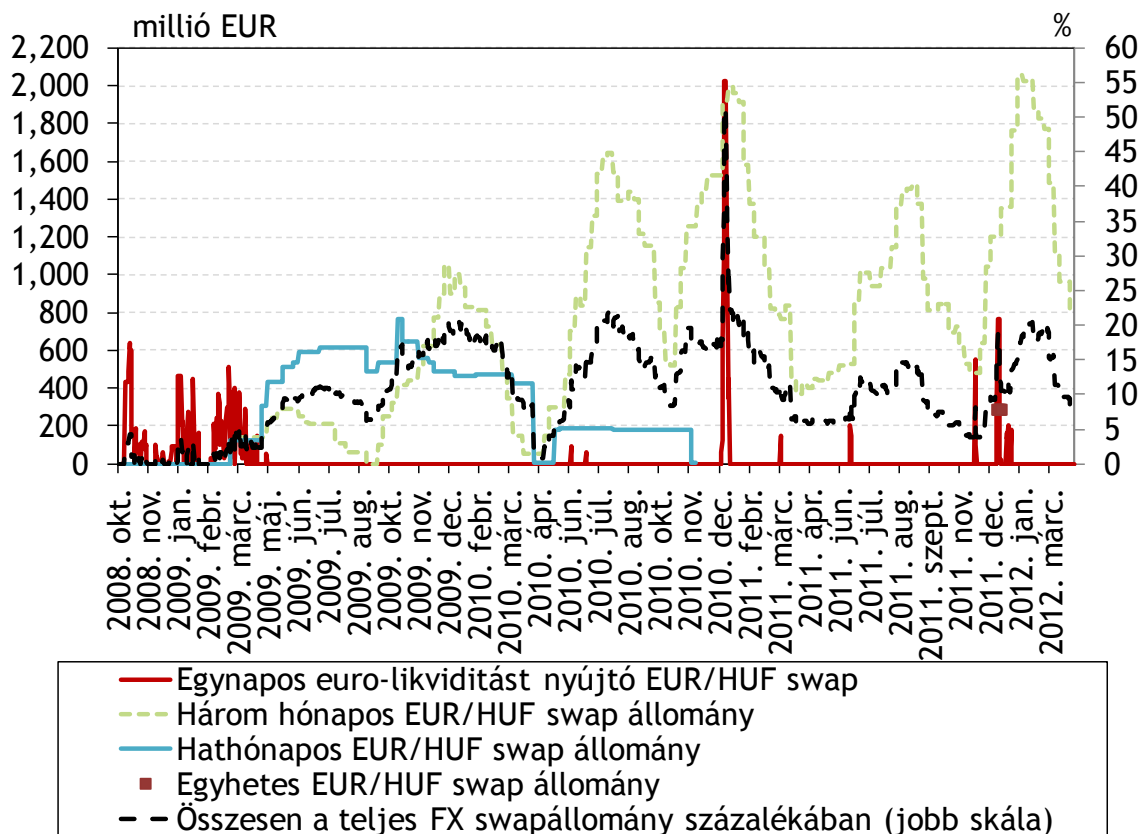
A bankrendszer és a fiókok mérleg szerinti devizapozíciójának dekomponálása

Megjegyzés: bankrendszer nyitott pozíciója megközelítőleg megegyezik az FX swap állománnyal.
 Forrás: MNB.

A swap biztosításában jelentős az MNB szerepe

A jegybanki EUR/HUF swapeszközök állománya

Forrás: MNB.

A swappiacok intenzív használata komoly pénzügyi stabilitási kockázatokat hordoz

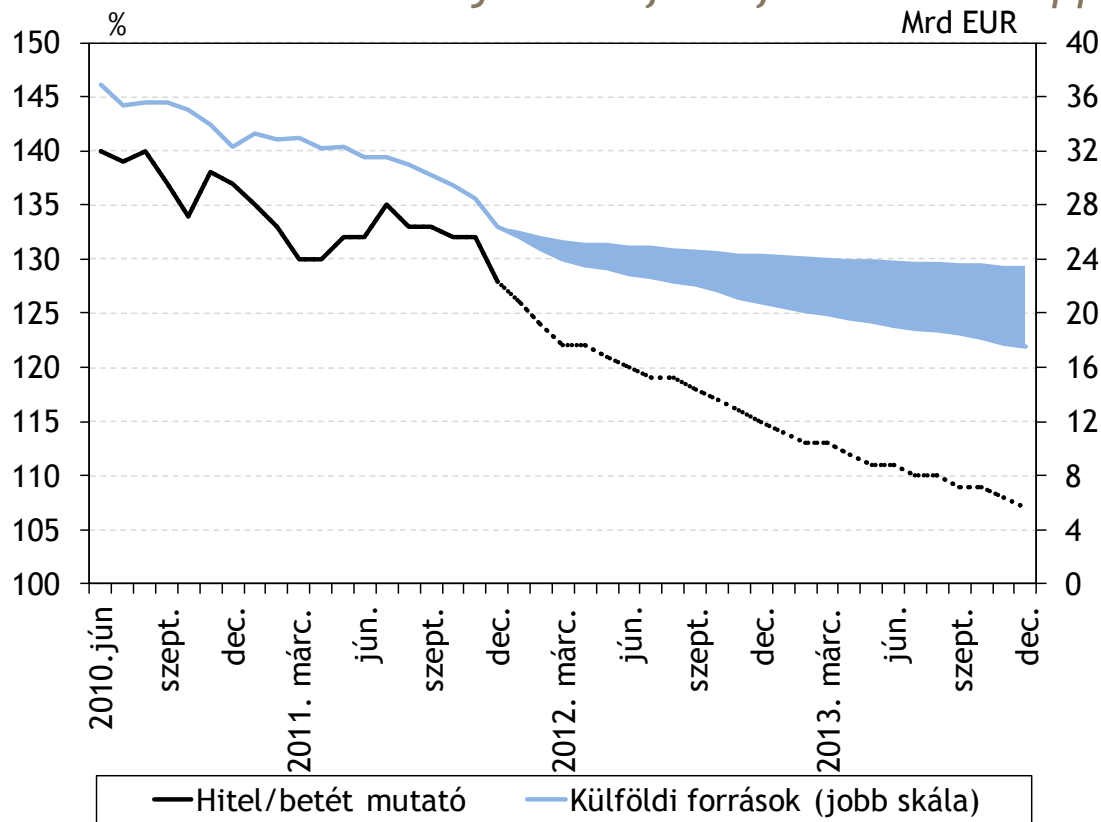
- Margin call: a letéti követelmény kötelezettségen keresztül érzékenyebbé válnak a bankok az árfolyamok ingadozására
- Rövidebb lejáratok: a devizaswap ügyletek jellemzően rövidebb lejáratúak voltak a külföldi forrásoknál, így nagyobb a megújítás kockázata a külföldi forrásokkal összehasonlítva
- Devizatartalék csökkenése: A swappiaci zavarok, kiszáradás esetén az MNB beavatkozik, mivel ez a piac kulcsfontosságú a transzmissziós mechanizmus szempontjából

Megfontolandó lehet egy olyan szabályozás bevezetése, ami a swappiaci kockázatok további gyors és jelentős felépülését képes meggátolni

A hitel-előrejelzéssel konzisztens külföldi forráskiáramlás, hitel-betét mutató és swapállomány

A bankrendszer hitel/betét mutatója és külföldi forrásai az alappálya mentén

Megjegyzés: a sáv felső széle esetén csak a lejáró devizaeszközök és beáramló devizabetétekkel megegyező mértékben fizetik vissza a külföldi forrásokat (FX swapállomány nem változik), míg az alsó széle esetén tartalmazza még a lejáró forinthitelből felszabaduló vagy a beáramló forintbetétekből megemelkedő forint likviditásból való visszafizetést is (swapállomány emelkedik).

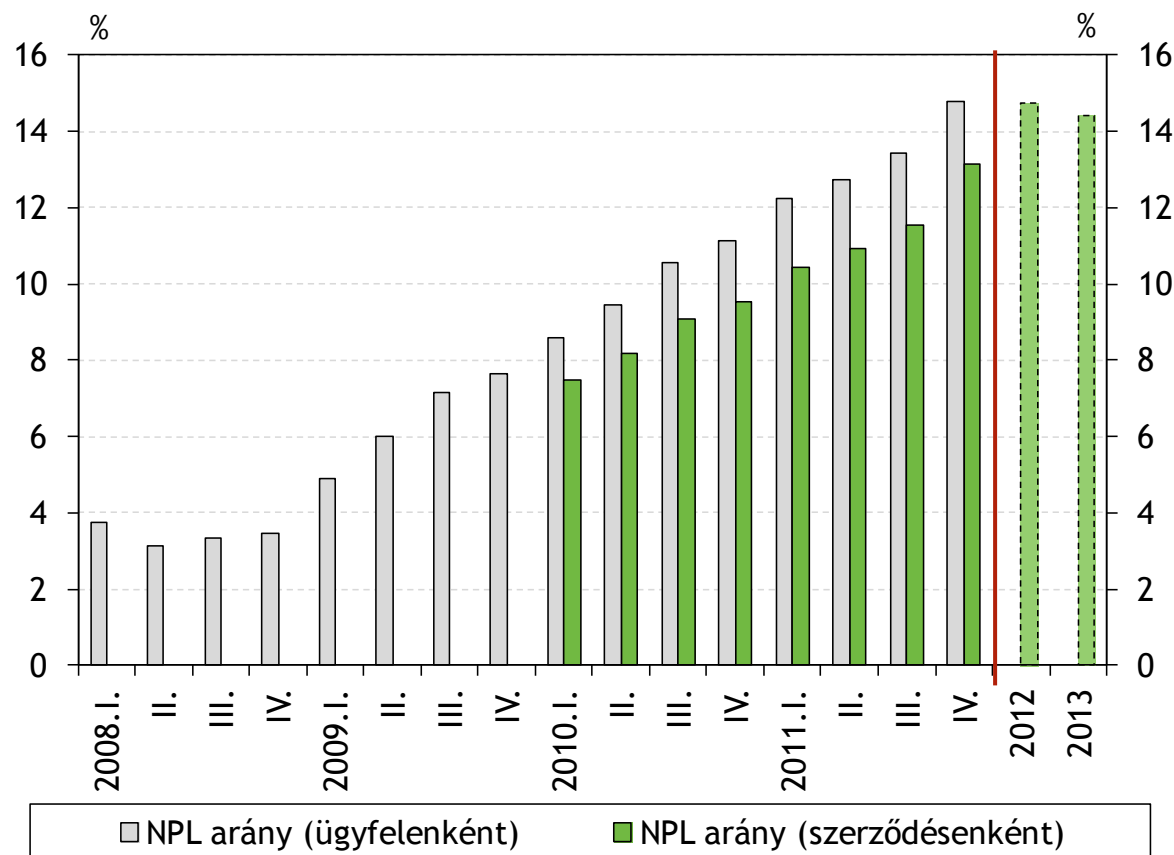
Forrás: MNB.

A likviditási oldalról romló hitelezési képesség növeli egy drasztikus hitelszűke kialakulásának kockázatát

- A régiós összehasonlításban nagymértékű és gyors külföldi forráskiáramlás tovább folytatódik vagy gyorsul; a külföldi forráskiáramlás nem következménye, hanem okává válik a hitel szűkének
 - A bankrendszer nagymértékű devizaswappiaci ráutaltsága jelentős sérülékenységet okoz
 - **A vállalati hitelportfólió tovább rosszabbodó minősége rontja a bankrendszer likviditását**
-

A háztartási hiteleknél az árfolyamgát megakadályozza az új problémás hitelek felépülését...

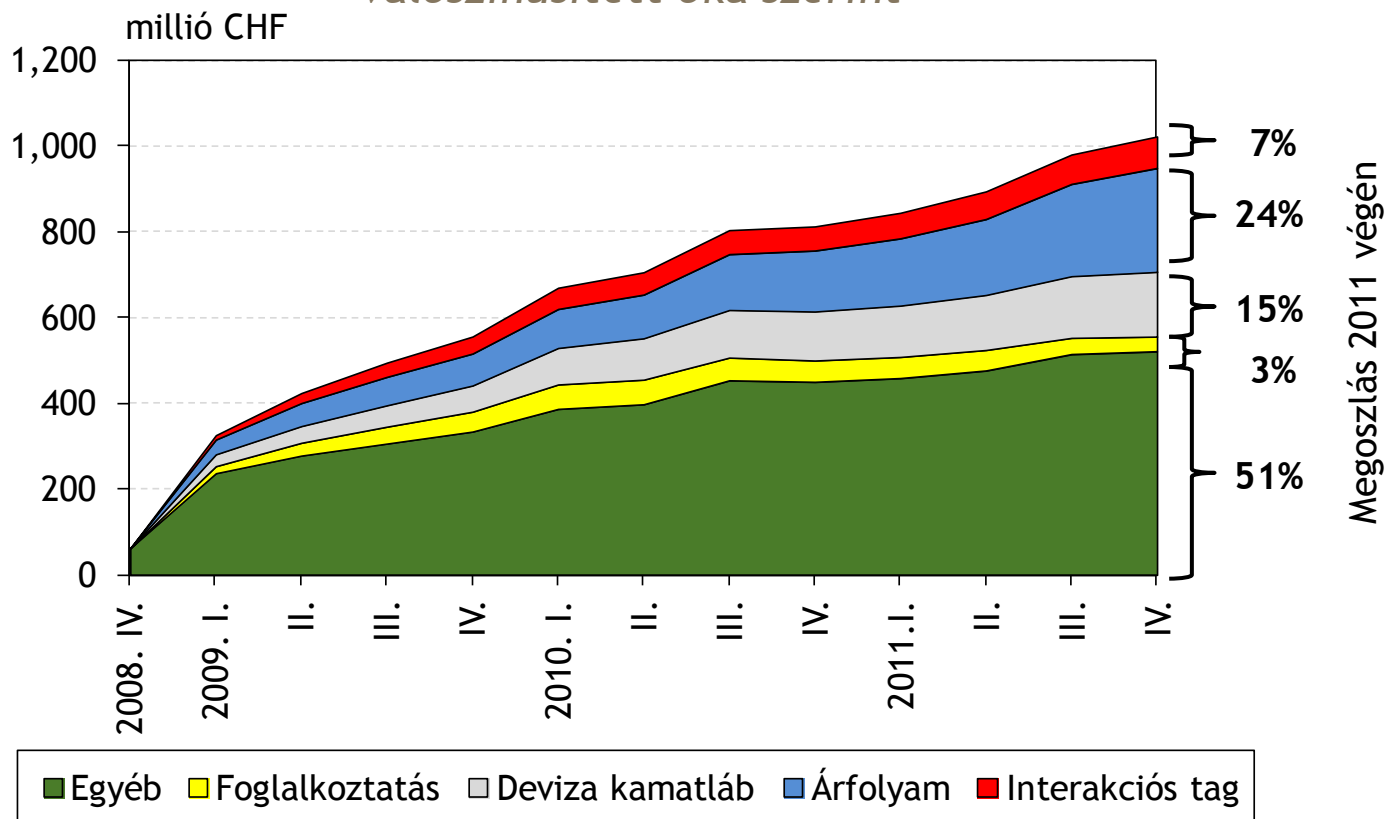
A nemteljesítő háztartási hitelek aránya előrejelzéssel a bankrendszerben

Forrás: MNB.

...az árfolyamkockázatok eliminálásával

A nemteljesítő deviza lakáshitelek parciális felbontása a nemteljesítés valószínűsített oka szerint

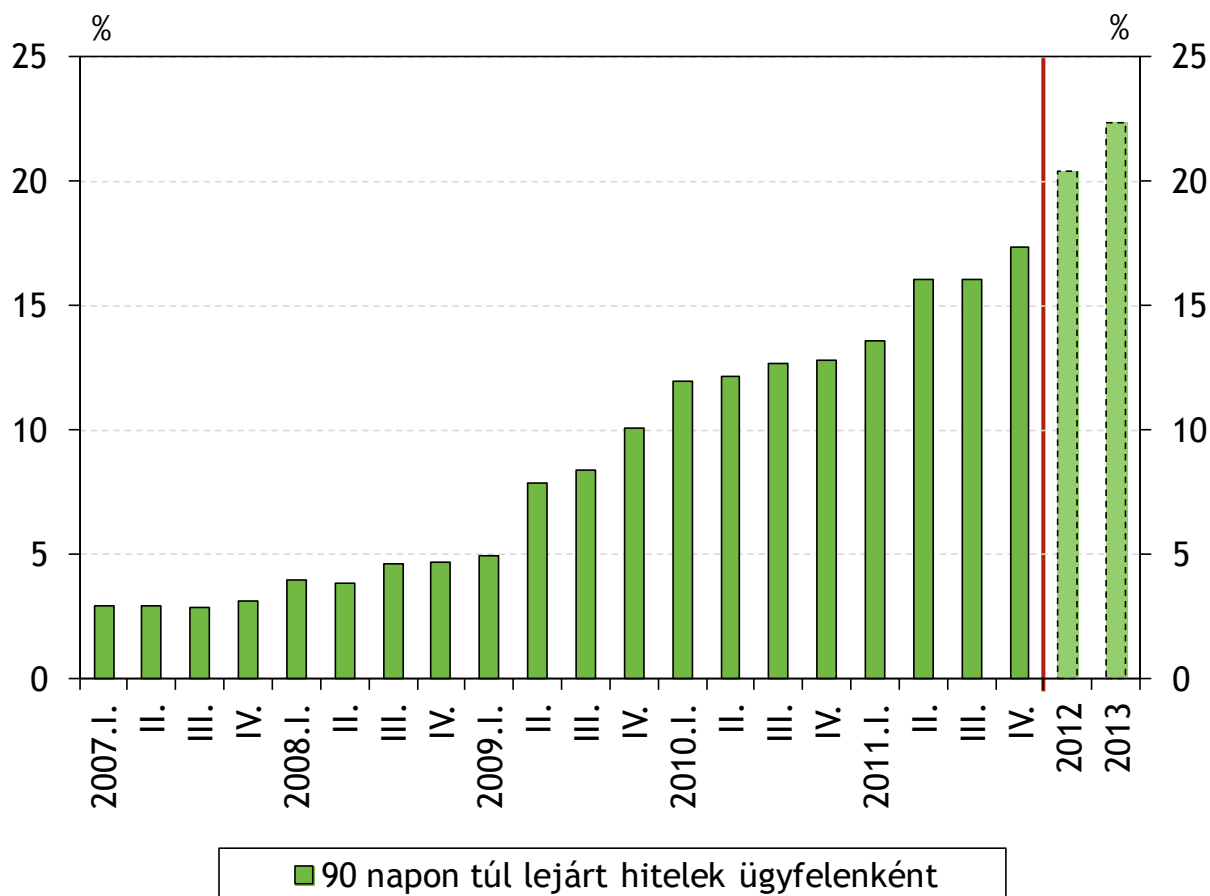

Forrás: MNB.

Tovább romló vállalati portfólió...

A nemteljesítő vállalati hitelek aránya előrejelzéssel a bankrendszerben

Forrás: MNB.

...amely likviditási oldalról jelentősen gyengítheti a hitelezési képességet

- A tőkehelyzet oldaláról nem rontja a hitelezési képességet
 - Magas értékvesztéssel való fedezettség
 - A stressz tesztek eredménye erős sokkellenálló képességet mutat
- A likviditási oldalról azonban gyengíti a hitelezési képességet
 - A nem teljesítő portfólió jelentős finanszírozási forrásokat köt le, amit így nem lehet új hitelezésre használni
 - Nem termel jövedelmet, rontva a tőkeakkumulációs képességet, így a külföldi forrásvonzó képességet

Javaslatok a nemteljesítő vállalati portfólió kezelésére

- A végelszámolási és felszámolási eljárások gyorsítása
- A fedezetül szolgáló eszközök átvételének megkönnyítése
- Az átstrukturálást akadályozó korlátok (például adószabályok) lebontása
- A bíróságon kívüli megegyezések hatékonyságának növelése

Fő kockázatok és lehetséges kockázatcsökkentő lépések

Drasztikus hitelszűke kockázata

A régiós összehasonlításban nagymértékű és gyors külföldi forráskiáramlás tovább folytatódik vagy gyorsul

- Prudens hazai költségvetési politika
- Az EU/IMF hitelszerződés mielőbbi aláírása és az anyabanki elkötelezettség megerősítése
- A bankrendszer tőkeakkumulációs és jövedelemtermelő képességének helyreállása, versenyképesség javulása.

A bankrendszer nagymértékű devizaswappiaci ráutaltsága

- Szabályozói beavatkozás válhat szükségessé

Tovább rosszabbodó vállalati hitelportfólió rontja a bankrendszer likviditását

- A végelszámolási és felszámolási eljárások gyorsítása
- A fedezetül szolgáló eszközök átvételének megkönnyítése
- Az átstrukturálást akadályozó korlátok (például adószabályok) lebontása,
- A bíróságon kívüli megegyezések hatékonyságának növelése